

Aan: Bestuurlijk Platform Groene Hart
T.a..v. Patricia Braaksma
Per email verstuurd

Datum: 10 november 2023

Onderwerp: Reactie concept NOVEX Ontwikkelperspectief Groene Hart

Geachte leden van het Bestuurlijk Platform Groene Hart,

Het ontwikkelperspectief Groene Hart is een belangrijk document voor de toekomst van het Groene Hart. We vinden het ontwikkelperspectief een passende uitwerking van de eerder afgesloten bestuursovereenkomst waarin belangrijke uitgangspunten zijn vastgelegd. Als de drie grote samenwerkende stedelijke gemeenten in het Groene Hart onderschrijven wij dat wij voor grote transitieopgaven staan, die we alleen in gezamenlijkheid met alle betrokken overheden, inwoners en maatschappelijke partners kunnen realiseren.

Daarom willen wij vanuit ons gezichtspunt als grootste gemeenten met een centrumfunctie in het Groene Hart aandacht vragen voor een aantal zaken die de leefbaarheid van onze inwoners in onze regio en het groene hart als totaliteit direct raken en ons inziens relevant zijn in de nadere uitwerking van de NOVEX Groene Hart.

Wij zijn gemeenten van landschap én stad en vormen daarmee de schakel tussen de agglomeraties in de Randstad en het Groene Hart en kennen zowel stedelijke als meer landschappelijke opgaven. Het is van groot belang elkaars kracht in het Groene Hart hierin te onderkennen en benutten. Wij bewijzen dat open landschap en stad zijn samen kan gaan. Juist door langs de stedelijke assen en in de meer stedelijke gebieden Katwijk, Leiden, Alphen, Gouda en Woerden te investeren en te bouwen kan het open landschap open blijven. Dit is bodem en water sturend en werd door de Romeinen in de ontwikkeling van de Limes al onderkend.

Wij zijn het eens met de drie kernopgaven (stabiliseren veenbodems, robuust inrichten watersysteem en door ontwikkelen waardevolle gebiedskenmerken) voor de transitie van het Groene Hart. Tegelijkertijd is het een waardevol gebied voor onze eigen inwoners om te wonen, te werken en te leven. Om ook in de toekomst een vitaal en leefbaar Groene Hart te blijven zullen ingrijpende keuzes nodig zijn, die grote impact zullen hebben op onze inwoners en (agrarische) bedrijven. Hiervan zijn wij ons als gemeenten bewust. Juist daarom is het vanuit gemeentelijk en regio perspectief belangrijk de drie kernopgaven, en dan met name het onderdeel waardevolle gebiedskenmerken, nader te preciseren en daarmee de leefbaarheid en sociaaleconomische vitaliteit van het Groene Hart een belangrijk uitgangspunt te laten zijn in dit ontwikkelperspectief.

Immers: in het Groene Hart wordt (naast dat het een groene long vormt voor de meer verstedelijkte gebieden) ook volop gewerkt vanuit tienduizenden arbeidsplaatsen en door ruim 700.00 inwoners gewoond en geleefd.

De volgende punten geven wij u graag mee vanuit onze samenwerking:

- **Multifunctioneel Groene Hart**

Als aantrekkelijke steden (Alphen ad Rijn, Gouda en Woerden) aan de belangrijkste verkeersassen (ov, wegen en waterwegen) in het Groene Hart is onze (ontwikkel-)ruimte schaars. We zien graag dat u het binnenstedelijk bouwen nabij OV-knooppunten ook in de tekst van ontwikkelprincipe 7 een plek geeft. De binnenstedelijke ontwikkelopgave kan echter ook betekenen dat uitplaatsing van bedrijven en andere ruimtevrage functies als sportvelden, naar andere plekken in onze gemeenten nodig is. In sommige gevallen is hiervoor schuifruimte voor onze bedrijven, maatschappelijke functies en recreatief groen nodig. Dit betekent dus niet meer ruimte, maar wel de benodigde flexibiliteit en regionaal en lokaal maatwerk als het gaat om schuifruimte en stapeling van functies. We zien dit graag terug in het rapport. Wij doen de suggestie om in de formuleringen te vertrekken vanuit de kracht van het Groene Hart en defensieve teksten te vermijden. We staan voor ons landschap en bouwen van daaruit aan onze toekomst.

- **Groene Hart werkt.** Het Groene Hart kenmerkt zich door agrarisch ondernemerschap en gevarieerde MKB-bedrijvigheid. Veel van oorsprong familiebedrijven zijn hier gevestigd. Deze bedrijven zijn van belang voor onze gemeenschappen. Ze zorgen voor werkgelegenheid, maar ook voor sociale cohesie door bijdragen aan diverse maatschappelijke voorzieningen. Voor de leefbaarheid van het Groene Hart is behoud van vitale bedrijvigheid essentieel.

Voor de vanwege klimaatadaptatie noodzakelijke transitie van bestaande bedrijfsvoering is het van belang dat er naast rendabele nieuwe verdienmodellen ook met passend instrumentarium ondersteuning wordt geboden bij de daartoe benodigde transitiepaden. Die paden zullen we in samenspraak met de agrarische ondernemers en MKB bedrijven moeten verkennen en uitwerken.

- Daarnaast hangt de bedrijvigheid in het Groene Hart op onderdelen ook nadrukkelijk samen met de bedrijvigheid in de (grotere) steden. Vanuit deze invalshoeken is herstructurering, schuifruimte en vitalisering van onze bedrijfsterreinen is dan ook een belangrijk opgave. We zetten daarbij ook kwalitatief in op doorontwikkeling van deze lokaalgebonden bedrijven door stimulering van innovatie en circulariteit en versterken van de onderlinge samenhang van deze bedrijvigheid in de grotere keten. Wij vragen u om in ontwikkelprincipe 6 ook te benoemen dat partijen de noodzaak van aanvullend financieel instrumentarium voor deze operatie onderkennen.

Tenslotte doen wij u het voorstel om in de formulering van ontwikkelprincipe 6 de gedachte uit de laatste zin vooraan te zetten. Die geeft aan wat we wél willen in het Groene Hart, namelijk het respect voor landschap en groen als uitgangspunt nemen bij de keuzes voor bedrijvigheid.

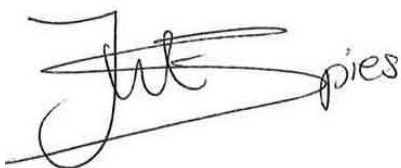
- **Groene Hart geeft ruimte.** Het Groene Hart is een belangrijk en aantrekkelijk uitloopgebied voor onze inwoners en omliggend stedelijk gebied. We werken dan ook intensief samen om dit gebied recreatief en toeristisch verder te ontwikkelen. Daarbij zien wij kansen om stad (Randstad) en platteland meer te verbinden en tegelijkertijd nieuwe verdienmodellen te creëren voor onze (agrarische) ondernemers in het landelijk gebied. Voor de nabije omgeving van de stad kunnen stadsrandzones en regionale hubs/in/overstappunten (breder en kwalitatief hoogwaardiger dan de

toeristische overstappunten zoals we die nu kennen) een belangrijke schakel vormen tussen de stad en het Groene Hart. Ook in de stad zijn deze groene schakels van belang, zeker in relatie tot stedelijke verdichting. We zien graag meer aandacht in het ontwikkelperspectief voor zowel het fysieke groenblauwe netwerk in termen van wandelen, fietsen (snelfietsroutes en recreatief fietsen) als voor het vertellen van het verhaal van het Groene Hart als tegenhanger van de stad

- **Groene Hart Bereikbaar** Met de ligging van het Groene Hart in de randstad neemt het autoverkeer nog steeds toe. Het hoofdwegennet met het doorgaande verkeer kan dit veelal niet aan, waardoor dit (zo zien we nu al terug in de cijfers, in toenemende mate) wordt afgewenteld op het regionale en lokale wegennet in het Groene Hart. Dit zet de leefbaarheid en bereikbaarheid van de gemeenten in het Groene Hart onder druk, maar ook de tijdige bereikbaarheid door de hulpdiensten evenals de zo gewenste ontsluiting van deze groene long voor de meer verstedelijkte gebieden. We zien het dan ook als een belangrijk opgave om de regionale infrastructuur te versterken en daarmee het (sluip-) autoverkeer door en in het Groene Hart te beperken. Graag zien wij dit knelpunt terug in het ontwikkelperspectief. Daarnaast vragen wij om meer aandacht te geven aan de kansen die duurzame mobiliteitsoplossingen kunnen bieden om de druk op het wegennet te verlichten. Tenslotte vragen wij u bij dit punt om in het beschreven vraagstuk onder ontwikkelprincipe 9 ook Gouda en Alphen als regiopoorten te benoemen.
- **Groene Hart levert (letterlijk en figuurlijk) energie op.** De energietransitie is een belangrijk opgave in de Randstad en daarmee ook in het Groene Hart. Deze opgave heeft veel facetten die de bedrijvigheid, leefbaarheid en kwaliteit van het landschap in het Groene Hart raken. Een ontwikkelprincipe over dit onderwerp over dit onderwerp is weliswaar opgenomen onder 11, maar ons inziens zou daaraan kunnen worden toegevoegd dat daarvoor na de RES-periode een governance nodig is op een groter schaalniveau, zoals dat van het Groene Hart.
- **Bodemdaling**
In de beschrijving van het thema bodemdaling en de formulering van de ontwikkelprincipes valt ons op dat de focus daarbij ligt op het landelijk gebied. Wij vragen u ook op te nemen dat omgaan met bodemdaling in bestaande steden en dorpen voor de komende decennia een grote opgave is, zowel technisch als financieel.

Met veel belangstelling kijken wij uit naar het vervolg, om samen te komen tot een gedragen visie, waarin we vanuit een breed Groene Hart perspectief kunnen bijdragen aan de opgaven van nu en de toekomst.

Met vriendelijke groet,
namens het samenwerkingsverband Alphen, Gouda, Woerden,

Mr. drs. J.W.E. Spies